
Franciszkańska

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Nowe Miasto

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy społeczne Od nazw zgromadzeń zakonnych

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Franciszkanie (Zakon Braci Mniejszych zwanych Obserwantami OFM) - katolicka wspólnota zakonna zaliczana do zakonów żebrzących, założona w 1209 roku przez św. Franciszka z Asyżu a wydzielona bullą papieską w 1517 roku. W Polsce od 1236 roku (Kraków), członków zakonu charakteryzuje czarny lub szary habit z kapturem przepasany białym sznurem.

Nazwa ulicy nawiązuje do jej usytuowania w przestrzeni miejskiej, bowiem pierwotnie droga zaczynała się przy klasztorze franciszkanów, wybudowanym w 1645 roku u jej zbiegu z ul. Zakroczymską.

Ciekawostki

Na początku była zwykłą drogą gruntową, biegnącą z pól do Nowej Warszawy. Rozdzielała role Strubiczowską i Ogonowską. Zwała się Ku Nalewkom, gdyż biegł wzdłuż ulicy wodociąg z Nalewki. W 1621 odcięto część ulicy Wałem Zygmuntowskim. Na pocz. XVIII w. wystawiono tu pałac abp lwowskiego Jana Skarbka (1730? Jakub Fontana?). Później pałac kupił Piotr Małachowski. Ok. 1750 zmontowano mostek (24 m dł.) nad rzeczką Nalewką. Od 1768, jako już właściwa ulica, prowadziła do Wolnicy, jatek mięsnych usytuowanych tamże. W 1793 jatki powiększono do 70 i dalszy ciąg ulicy zwano właśnie Wolnicą nawet do 1850. Obecna nazwa pojawiła się w 1734. W 1782 ulicę wybrukowano. W czasie powstania kościuszkowskiego toczyły się tu krwawe walki, szczególnie 18.04.1794, kiedy Rosjanie wycofywali się tędy, paląc okoliczne domy. Zabudowa murowana powstała tu głównie za sprawą architekta Karola Gallego, który wybudował tu 19 kamienic w latach 1820-8. Była to wówczas jedna z najważniejszych ulic żydowskich, specjalizująca się w handlu towarami bławatnymi i łokciowymi. Na początku XX w. działało tu aż 180 składów skór. W latach 1908-44 do Nalewek jeździł tędy tramwaj elektryczny. W czasie wojny cała ulica w latach 1940-2, potem już tylko Wolnica (do 1943), należały do getta żydowskiego. 19.05.1943 AK próbowała wysadzić mur, aby wyprowadzić powstańców z getta; próbę udaremiono. Po wojnie ulicę

zabudowano blokami i kamienicami w stylu historycznym.

Stan obecny:

Nr 3: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 4: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 4a: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego. W tym domu mieszkał Michał Gawalkiewicz ps. "Marek" (1919-2011) - żołnierz VI Obwodu AK 5. Rejonu Praga Centralna, varsavianista, dziennikarz "Życia Warszawy" i "Stolicy", autor wielu felietonów dotyczących historii warszawskich ulic oraz biografii ciekawych ludzi, jeden z darczyńców Muzeum Powstania Warszawskiego.

Nr 6: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 7: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego. Przedszkole nr 206.

Nr 8: **Budynek mieszkalny.**

Nr 10: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 10b: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 11\13: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 12: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 14: **Blok DEMBUD.** Powstał w 2007 wg proj. Jakuba Waclawka i Grzegorza Stiasnego. Otrzymał wyróżnienie SARP w 2007. Ma 5 pięter, gdzie mieści się 28 mieszkań, parking na 40 samochodów

Nr 14a: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Nr 18: **Blok osiedla Nowe Miasto.** Powstały w 1948-52 wg proj. Stanisława Brukalskiego.

Data nadania nazwy: 1 poł. XVIII w.
